Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0286

Въздействието на изкуствения интелект върху финансовия сектор

Резолюция на Европейския парламент от 25 ноември 2025 г. относно въздействието на изкуствения интелект върху финансовия сектор (2025/2056(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 9 април 2025 г., озаглавено „План за действие „Континент на ИИ“ (COM(2025)0165),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 септември 2020 г. относно стратегия за цифровизиране на финансовите услуги в ЕС (COM(2020)0591),

– като взе предвид доклада на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) от 25 февруари 2025 г., озаглавен Artificial intelligence in EU investment funds: adoption, strategies and portfolio exposures (Изкуственият интелект в инвестиционните фондове на ЕС: внедряване, стратегии и експозиция на портфейлите),

– като взе предвид публичното изявление на ЕОЦКП от 30 май 2024 г., относно използването на изкуствен интелект (ИИ) в предоставянето на инвестиционни услуги на дребно,

– като взе предвид доклада от 10 февруари 2025 г. на Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО), озаглавен Impact Assessment of EIOPA’s Opinion on AI governance and risk management (Оценка на въздействието на становището на ЕОЗППО относно управлението на ИИ и управлението на риска),

– като взе предвид доклада на ЕОЗППО от 30 април 2024 г., озаглавен Report on the digitalisation of the European insurance sector (Доклад относно цифровизацията на европейския застрахователен сектор),

– като взе предвид доклада на Европейския банков орган (ЕБО) от 29 ноември 2024 г., озаглавен Risk Assessment Questionnaire (RAQ) – Autumn 2024 (Въпросник за оценка на риска (RAQ) — есен 2024 г.),

– като взе предвид доклада на ЕБО от 4 август 2023 г., озаглавен Machine learning for internal ratings-based models (Машинно самообучение за вътрешни модели, основани на рейтингите),

– като взе предвид статията от 26 февруари 2024 г. на Елизабет Маккол, член на Надзорния съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ), озаглавена From data to decisions: AI and supervision (От данни към решения: ИИ и надзор),

– като взе предвид публикацията на ЕЦБ от 7 май 2024 г., озаглавена The rise of artificial intelligence: benefits and risks for financial stability (Възходът на изкуствения интелект: ползи и рискове за финансовата стабилност),

– като взе предвид работния документ от 15 декември 2023 г. на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, озаглавен Generative Artificial Intelligence in finance (Генеративен изкуствен интелект във финансите),

– като взе предвид доклада на Банката за международни разплащания от 12 декември 2024 г., озаглавен Regulating AI in the financial sector: recent developments and main challenges (Регулиране на ИИ във финансовия сектор: неотдавнашни промени и основни предизвикателства),

– като взе предвид доклада на Банката за международни разплащания от 13 юни 2024 г., озаглавен Intelligent financial system: how AI is transforming finance (Интелигентни финансови системи: как ИИ трансформира финансите),

– като взе предвид доклада на експертната група на високо равнище до Г-7 от 19 декември 2024 г., озаглавен Artificial Intelligence and Economic and Financial Policymaking (Изкуствен интелект и изготвяне на икономическа и финансова политика),

– като взе предвид доклада на Съвета за финансова стабилност от 14 ноември 2024 г., озаглавен The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence (Последиците за финансовата стабилност от изкуствения интелект),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1624 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2024 г. за предотвратяване

използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма[1],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект)[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011[3] (Акт за оперативната устойчивост на цифровите технологии),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните)[4],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 г. относно разпространението на застрахователни продукти[5] (Директива за разпространение на застрахователни продукти),

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 600/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012[6] (Регламент за пазарите на финансови инструменти),

– като взе предвид Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на

---

1 ОВ L, 2024/1624, 19.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj.
2 ОВ L, 2024/1689, 12.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
3 ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj.
4 ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
5 ОВ L 26, 2.2.2016 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj.
6 ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/600/oj.

финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС[7] (Директива за пазарите на финансови инструменти),

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012[8] (Регламент за капиталовите изисквания),

– като взе предвид Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО[9] (Директива за капиталовите изисквания),

– като взе предвид Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010[10] (Директива относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове),

– като взе предвид Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II)[11],

– като взе предвид Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК)[12],

---

7 ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj.
8 ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
9 ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj.
10 ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj.
11 ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj.
12 ОВ L 302, 17.11.2009 г., стр. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/65/oj.

– като взе предвид Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО[13] (Директива за платежните услуги),

– като взе предвид своята резолюция от 3 май 2022 г. относно изкуствения интелект в цифровата ера[14],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по икономически и парични въпроси (A10-0225/2025),

А. като има предвид, че Актът на ЕС за изкуствения интелект (Акт за ИИ) въвежда първата в света всеобхватна регулаторна рамка за изкуствен интелект (ИИ);

Б. като има предвид, че в приложение III, точка 5, букви б) и в) от Акта за ИИ се посочват два случая на високорисково използване за сектора на финансовите услуги, а именно използването на системи с ИИ за оценяване на потребителските кредити и оценки на кредитоспособността, както и тяхното използване за оценки на риска и ценообразуване в животозастраховането и здравното застраховане;

В. като има предвид, че в Акта за ИИ „система с ИИ“ се определя като машинно базирана система, която е проектирана да работи с различни нива на автономност и която може да прояви адаптивност след внедряването си, и която, с явна или подразбираща се цел, въз основа на въведените в нея входящи данни, извежда начина на генериране на резултати като прогнози, съдържание, препоръки или решения, които могат да окажат влияние върху физическа или виртуална среда;

Г. като има предвид, че „модел на ИИ с общо предназначение“ се определя като модел на ИИ, включително когато такъв модел е обучен с голямо количество данни, като се използва самонадзор в голям мащаб, който има до голяма степен общ характер и е в състояние компетентно да изпълнява широк набор от отделни задачи, независимо от начина на пускане на модела на пазара, и който може да бъде интегриран в различни системи или приложения надолу по веригата, с изключение на моделите на ИИ, използвани за научноизследователски и развойни дейности и като прототипи преди пускането им на пазара;

---

13 ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj.

14 ОВ C 465, 6.12.2022 г., стр. 65.

Д. като има предвид, че системите, използвани за подобряване на математическата оптимизация или за ускоряване и наподобяване на традиционните, установени методи за оптимизация, като линейни или логистични регресионни методи, попадат извън обхвата на определението за система с ИИ;

Положение с внедряването на ИИ във финансовите услуги

1. отбелязва наличието на широка гама разнообразни начини за въвеждане на ИИ в сектора на финансовите услуги в ЕС, като финансовите институции, които дълго време използваха класическо машинно самообучение, понастоящем постепенно започват да експериментират с използването на генеративен ИИ, включително големи езикови модели и други модели с общо предназначение, в ролята на поддържащ инструмент; подчертава, че по-голямата част от настоящите случаи на употреба на ИИ имат за цел да рационализират бекофис процесите, като повечето приложения са лесни за осъществяване подходи, а не високорискови иновации; отбелязва обаче, че използването на ИИ за оценка на кредитоспособността на физически лица или за определяне на техния кредитен рейтинг, което понастоящем се определя в Акта за ИИ като високорискова употреба, е широко разпространено и нараства; подчертава, че внедряването на напълно автономни системи с ИИ във финансовия сектор следва да подлежи на човешки надзор[15]; отбелязва, че финансовите институции продължават да проучват случаи на употреба, включващи модели на ИИ с общо предназначение, чиято по-голяма сложност води до по-висок оперативен риск и по-висок риск по отношение на съответствието с нормативните изисквания, но също така отбелязва, че тези приложения до голяма степен остават на етап изпитване;

2. счита, че ИИ дава сериозна възможност на финансовите институции на ЕС да разработят по-иновативни продукти, да рационализират операциите и да подобрят конкурентоспособността в световен мащаб; подчертава, че използването на ИИ във финансовите услуги има потенциала да донесе ползи за обществото, включително чрез по-ефективно разкриване и предотвратяване на измами, проверки за борба срещу изпирането на пари и проверки за спазване на санкции, обслужване на клиенти, мониторинг на сделки, персонализирани финансови съвети, събиране, анализ и докладване на данни за околната среда и на социални и управленски данни, търговски модели и стратегии, помощ за спазване на нормативните

---

15 Въпросник на ЕБО за оценка на риска — есен 2024 г.; Доклад на ЕОЗППО относно цифровизацията на европейския застрахователен сектор; Доклад на ЕОЦКП относно изкуствения интелект в инвестиционните фондове на ЕС.

изисквания, надзор на пазара и наблюдение на злоупотребите; счита, че използването на ИИ във финансовия сектор следва да постигне баланс между иновациите и конкурентоспособността, от една страна, и управлението на риска, защитата на потребителите и финансовата стабилност, от друга страна; подчертава, че ползите от използването на ИИ във финансовите услуги следва да бъдат прехвърлени предимно на крайните клиенти, например чрез по-ниски цени, по-добро покритие, подобрени финансови консултации, по-голямо финансово приобщаване и достъп и повишена финансова грамотност;

3. отбелязва, че съществуват и рискове от използването на ИИ във финансовите услуги; подчертава, че преди неотдавнашния скок в развитието на големите езикови модели тези рискове произтичаха от качеството, точността и представителността на данните, въз основа на които са били обучени моделите, тъй като резултатите от ИИ, който не е основан на големи езикови модели, са надеждни само дотолкова, доколкото са надеждни и входящите данни; подчертава, че лошото качество на данните би могло да доведе, наред с другото, до дискриминационни резултати, продажби на неподходящи продукти и засилени системни предубеждения, докато непрозрачните и сложни модели биха могли да доведат до нарушения на неприкосновеността на личния живот и изключване на уязвимите потребители, например чрез ценова дискриминация, като по този начин изострят съществуващите рискове или създадат нови такива; подчертава, че големите езикови модели създават значителни допълнителни рискове, които могат да бъдат трудни за измерване, включително халюцинации на модела, дори когато данните за обучение са с високо качество; подчертава, че въздействието на такива рискове и резултати трябва да бъде ефективно смекчавано; отбелязва допълнителните предизвикателства, свързани с уязвимости по отношение на киберсигурността и с обяснимостта на системите с ИИ; поради това подчертава необходимостта да се гарантира стабилно управление на данните, стриктно изпитване и документиране на моделите на ИИ, както и задължително участие на човек във веригата и поддържане на висок стандарт за използването на системи с ИИ в насочени към потребителите приложения;

4. разбира, че финансовите институции са възприели умерен подход към разработването, изпитването и внедряването на системи с ИИ, за да осигурят спазването на съществуващото хоризонтално и секторно законодателство; подчертава, че този предпазлив подход може да се ръководи и от непроявено търсене от страна на клиентите, променящи се очаквания на клиентите и изтъкнатите по-горе съображения, свързани с риска;

5. подчертава, че възходът на ИИ създава предизвикателства за надзорните органи, по-специално предвид на липсата на специфичен за ИИ експертен опит и подходящи надзорни инструменти за оценяване на усъвършенстваните модели за машинно самообучение и генеративен ИИ; призовава европейските и националните надзорни органи да се адаптират към нарастващото използване на ИИ във финансовите услуги и да наблюдават, оценяват и смекчават рисковете за потребителите и финансовата стабилност, като същевременно внимават да не възпират иновациите чрез непропорционална нормативна тежест или прекалено предписателни регулаторни подходи;

6. отбелязва, че концентрацията сред доставчиците на услуги в областта на ИИ, които предлагат инвестиционни съвети, може да доведе до стадно поведение, обусловено от сходни модели и ограничени източници на данни; настоятелно призовава европейските и националните надзорни органи да наблюдават тези рискове и финансови институции, за да ги имат предвид при разработването на инструменти с ИИ;

7. отбелязва, че финансовите участници в ЕС зависят от доставчици на технологии, които се явяват трети страни (ДТС), за хостване и разработване на своите модели на ИИ, и подчертава, че за тези услуги по-голямата част от финансовите дружества разчитат само на няколко такива ДТС, което може да доведе до риск от концентрация и да отслаби преговорната позиция на финансовите институции в процеса на договаряне или промяна на договорните условия за услуги с ИИ; предупреждава, че разчитането на малък брой доставчици за дадена услуга би могло да доведе до системни рискове в случай на смущения, особено ако не е осъществимо да се мигрира бързо към алтернативни доставчици;

8. отбелязва, че наскоро приетият Акт за оперативната устойчивост на цифровите технологии (DORA) изисква от финансовите институции да прилагат мерки за намаляване на риска от концентрация, произтичащ от ДТС в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), включително планове за действие при извънредни ситуации и договорености за гарантиране на непрекъснатост на дейността; изисква от Комисията и европейските надзорни органи да оценят по-специално доколко е осъществимо да се прилагат изходните стратегии и преходните разпоредби, предвидени в DORA, към моделите на ИИ, хоствани от инфраструктура на ДТС, особено предвид значителната зависимост на услугите с ИИ от ДТС с произход от трети държави;

9. подчертава, че дружествата от ЕС трябва да могат да използват съществуващата облачна инфраструктура за разработване и

внедряване на ИИ; призовава за активно проучване на възможностите за укрепване на съвместимостта, включително оперативната съвместимост, на моделите на ИИ и рамките за съответствие с тези на единомислещите международни партньори, особено на онези партньори, които се стремят да предоставят също толкова стабилна регулаторна защита, за да се гарантира, че финансовите институции на ЕС ще запазят достъпа си до инструменти с ИИ и доставчици на ИИ и с оглед на оформянето на балансирани глобални стандарти, като същевременно се гарантира правната сигурност за европейските предприятия;

10. подкрепя инициативите за стимулиране на развитието на ИИ и изчисленията в облак в ЕС, особено с оглед на разработването на услуги с ИИ, които са в пълно съответствие с рамките на ЕС за защита на данните и основните права, като същевременно се укрепват стратегическата автономност и издръжливост;

Регулаторна среда за ИИ в областта на финансовите услуги

11. подчертава, че секторът на финансовите услуги е силно регулиран и е предмет на множество секторни законодателни актове както на национално равнище, така и на равнище ЕС, което изисква от участниците да управляват рисковете в ред различни области — включително защитата на данните, произхода на данните, качеството на данните, управлението на данните, оперативната устойчивост, възлагането на дейности на външни изпълнители, риска, свързан с модела, дискриминационните резултати и пазарния и кредитния риск — които заедно формират рамката за внедряване и управление на ИИ в сектора на финансовите услуги[16]; подчертава обаче колко е важно непрекъснато да се наблюдават регулаторните пропуски и променящите се случаи на употреба на ИИ във финансите, особено с оглед на защитата на правата на потребителите и правото на неприкосновеност на личния живот;

---

16 Сред значимите примери за съответно секторно законодателство са, но не само, Регламентът за капиталовите изисквания, Директивата за капиталовите изисквания, Директивата „Платежоспособност II“, Директивата относно разпространението на застрахователни продукти, Регламентът относно пазарите на финансови инструменти, Директивата относно пазарите на финансови инструменти, Актът за оперативната устойчивост на цифровите технологии, Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, Директивата за ПКИПЦК и Директивата за платежните услуги, както и придружаващите ги насоки и регулаторни технически стандарти от европейските надзорни агенции.

12. отбелязва, че ЕС е възприел по-основан на риска подход към регулирането на ИИ в сравнение с други юрисдикции; подчертава, че макар това обстоятелство да може да създаде предизвикателства за въвеждането и развитието на ИИ във финансовите услуги, то също така дава възможност за изграждане на доверие и подкрепа за иновациите, при условие че рамката бъде изяснена и прилагана по начин, който укрепва правната сигурност, пропорционалността и доверието на пазара; признава, че Актът за ИИ все още не е приложен изцяло и че практическите последици от него все още не са оценени;

13. припомня, че Актът за ИИ изрично отчита съществуващите достижения на правото на ЕС в сферата на финансовите услуги и цели да избегне дублирането на изисквания, особено по отношение на вътрешното управление и процесите на управление на качеството, като дава възможност за ограничени дерогации за финансовите институции, доколкото в правото на ЕС в областта на финансовите услуги съществуват равностойни изисквания; изразява загриженост, че въпреки това съществуват регулаторни припокривания и липсват достатъчно насоки относно тълкуването на тези регулаторни припокривания и взаимодействия, което въвежда ненужна сложност, тежести при привеждане в съответствие и правна несигурност, като по този начин се възпрепятства навлизането на ИИ в сектора на финансовите услуги; подчертава, че е важно да се гарантира правна, регулаторна и административна рамка, която се основава на сигурност, предвидимост и стабилност; отбелязва, че едно разширително, а не пропорционално тълкуване на Акта за ИИ може да доведе до неоправдани изисквания за съответствие за финансовите институции и да породи правна несигурност; отчита предизвикателството, произтичащо от факта, че надзорните агенции имат различни правни тълкувания и очаквания по отношение на прилагането на достиженията на правото на ЕС, което води до разпокъсаност на единния пазар; отправя искане до Комисията и националните компетентни органи да установят и отстранят всички несъответствия в хода на прилагането на Акта за ИИ и като част от предстоящия сборен пакет от мерки в областта на цифровите технологии;

14. подкрепя препоръката, отправена в Акта за ИИ, да се посочат компетентни финансови органи като органи за надзор на пазара по отношение на считаните за високорискови системи с ИИ, използвани във финансовите услуги; отбелязва обаче, че за надзора на системите с ИИ, които не са високорискови, ще отговарят други национални компетентни органи; признава предизвикателствата, произтичащи от наличието на множество надзорни агенции с правомощия по отношение на прилагането на достиженията на правото на ЕС; признава освен това, че съществуват предизвикателства, произтичащи от различните правни тълкувания и очаквания на различните надзорни

агенции, които биха могли да доведат до разпокъсаност на единния пазар;

15. насърчава надзорните органи да задълбочат координацията, сътрудничеството и обмена на информация, за да се избегне припокриването на претенции за компетентност; освен това настоятелно призовава Комисията и надзорните органи да укрепят сътрудничеството си с международните партньори в рамките на световните форуми за определяне на стандарти, така че да се гарантира хармонизиране и да се избегне разпокъсаността на регулаторните подходи, както и да се гарантира, че ЕС върви в крак с развитието на нормативната уредба в световен мащаб;

16. отбелязва, че Общият регламент относно защитата на данните и неговите изисквания за свеждане на данните до минимум, ограничаване в рамките на целта, съгласие на клиента и обработване на лични данни от страна на финансовите институции налагат ограничения на използването на ИИ във финансовите услуги; счита, че е необходим правилен баланс между извличането на ползи от използването на ИИ във финансовите услуги и защитата на данните за потребителите;

Препоръки за осигуряване на отговорно използване на ИИ в сферата на финансовите услуги

17. изразява съжаление, че ЕС изостава по отношение на иновациите и инвестициите в ИИ, както се вижда от рисковото финансиране в размер на 33 милиарда евро, получено от дружествата от ЕС, разработващи модели с общо предназначение, между 2018 г. и 2023 г., в сравнение с над 120 милиарда евро, получени от съответните дружества в САЩ[17]; счита, че секторът на финансовите услуги, който харчи най-много за ИКТ услуги и продукти, има потенциала да действа като катализатор за мобилизиране на частни инвестиции в ИИ; в контекста на ниските инвестиции в ИИ при финансовия сектор в ЕС призовава да се даде амбициозно предложение как да се активизира ускорено европейската среда за рисков капитал като част от съюз на спестяванията и инвестициите;

18. призовава Комисията да предостави ясни и практически насоки, разработени в консултация с европейските и националните надзорни органи и заинтересованите страни, относно прилагането на съществуващото законодателство в областта на финансовите услуги по отношение на използването на ИИ; счита, че тези насоки следва да си поставят за цел да дадат възможност

---

17 Christine Lagarde, The transformative power of AI (Трансформиращата мощ на ИИ), 2025 г., https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2025/html/ecb.sp250401_1~d6c9d8df11.en.html.

ИИ да се използва в сектора на финансовите услуги, включително като това става по етичен, отговорен и прозрачен начин; призовава за последователност в определенията и за опростяване на регулаторната рамка, за да се избегнат дублиращи се изисквания, включително изисквания за докладване във връзка с оценката на риска, и предупреждава да не се възприема универсален подход, който да създава непропорционална тежест за по-малките и средните финансови институции; подчертава необходимостта от добър баланс между отговорното използване на ИИ и осигуряването на достатъчно пространство за иновации;

19. призовава Комисията да проучи как основаните на ИИ инструменти могат да се използват на финансовите пазари, например при посредничеството, управлението на портфейли и автоматизацията на спазването на нормативните изисквания, за да се допринесе за постигане на целите на съюза на спестяванията и инвестициите, включително чрез подкрепа за инвеститорите на дребно при вземането на информирани инвестиционни решения, подобряване на финансовото образование, насърчаване на иновациите от страна на дружествата, намаляване на разпокъсаността на пазара и гарантиране на безопасна среда за потребителите; подчертава, че постигането на тези цели изисква технологично неутрална регулаторна рамка;

20. счита, че секторното законодателство, уреждащо използването на ИИ във финансовите услуги, е в общи линии достатъчно, за да се обхване внедряването на ИИ в настоящия му вид; подчертава, че следва да има непрекъснато наблюдение, за да се определи дали има дублиране или недостатъци в настоящото законодателство в областта на финансовите услуги, приложимо за внедряването на ИИ; счита, че въвеждането на допълнителни законодателни норми би добавило сложност и несигурност и в крайна сметка би лишило сектора от ползите от употребата на ИИ; подчертава, че когато се разчита на настоящите рамки, се изисква непрекъснато внимание от страна на надзорните органи, ефективно правоприлагане и ясно разпределение на отговорността за осигуряване на спазването на нормите, особено при трансгранични сценарии или сценарии за внедряване на ИИ, възложено на външни изпълнители, както и наблюдение и оценяване на евентуалните бъдещи пропуски, породени от новите разработки в областта на ИИ, ако те създават значителни рискове за потребителите и финансовата стабилност; настоятелно препоръчва на Комисията и на държавите членки да се координират, за да се избегне свръхрегулирането в съответното законодателство и да се предотврати създаването на нови пречки пред трансграничните пазари; отбелязва, че съгласно Акта за ИИ Комисията може да прави преценка на

списъка на високорисковите приложения по приложение III към този акт;

21. призовава европейските и националните надзорни органи да подкрепят отговорното въвеждане на ИИ, като насърчават последователните тълкувания и пропорционалното прилагане на съществуващите разпоредби; счита, че адекватното регулиране на внедряването на ИИ в сектора на финансовите услуги подпомага навлизането на ИИ и обществеността доверие в него; подчертава, че отношението и подходът на надзорните органи са също толкова важни, колкото и самите правила; препоръчва усилията за надзор да отдават приоритет на осезаемите, оперативни рискове, когато бъдат установени такива, а не на абстрактните или теоретични опасения, като същевременно се поддържа активен и пропорционален подход към надзора чрез баланс между иновациите и защитата на потребителите, за да се управляват непредвидените рискове, произтичащи от по-широкото навлизане на технологиите в областта на ИИ; подчертава, че има нужда от ефективно наблюдение и мерки по отношение на рисковете, свързани с ИИ, включително рисковете, свързани с непрозрачността, пазарната концентрация и загубата на отчетност, които биха могли да окажат въздействие върху финансовата стабилност;

22. призовава Комисията и държавите членки да премахнат пречките пред навлизането на пазара на иновативни финансови предприятия, използващи ИИ, включително чрез по-оптимално лицензиране, трансгранични разрастващи се предприятия и включване в надзорни иновационни центрове;

23. подкрепя научните изследвания относно въздействието на използването на ИИ върху околната среда с акцент върху интензивността на ресурсите и дългосрочната устойчивост, за да се повиши прозрачността и да се помогне на финансовите институции да оценяват тези аспекти и собствения си отпечатък върху околната среда;

24. счита, че нарастващото използване на ИИ, което може да има последици за пазара на труда в областта на финансовите услуги, изисква висока грамотност в областта на ИИ, цифрови умения и привличане на таланти, подкрепени както от инициативи на публичния сектор, целящи повишаване на уменията, така и от пазарни решения; подкрепя усилията и целенасочените инициативи на сектора, включително публично-частните партньорства и програми за преквалификация, за да се изгради техническа и етична компетентност по отношение на ИИ сред работещите във финансовата сфера, особено що се отнася до правата и рисковете; подчертава, че е важно да се разработят стратегии за ИИ, които повишават производителността, като същевременно подкрепят адаптирането, повишаването на

квалификацията и пренасочването на работниците, и това се извършва под разумен човешки надзор и контрол; призовава да се внесе повече яснота по отношение на изискванията на Акта за ИИ, за да могат финансовите институции да спазват изискванията за грамотност в областта на ИИ; подчертава освен това, че е важно да се гарантира и насърчава равен достъп до инструменти и услуги с ИИ, включително за сегментите от населението с по-малки цифрови умения;

25. призовава Комисията и европейските и националните надзорни органи да оценят добавената стойност на специфичните за ИИ регулаторни лаборатории, иновационни центрове и трансгранични среди за изпитване на финансови услуги, за да се даде възможност за експериментиране с основани на ИИ финансови иновации, както за да се помогне на стартиращите предприятия да тестват своите продукти, така и за да се даде възможност на съществуващите институции да проучват нови начини на използване в контролирана среда, като същевременно се гарантират защитата на потребителите и целостта на пазара; счита, че правилното използване на регулаторните лаборатории в областта на ИИ би могло да осигури структурираната и контролирана среда за изпитване, необходима за улесняване на иновациите и отговорното внедряване на ИИ в сектора на финансовите услуги; насърчава европейските и националните надзорни органи да подобрят инструментите и технологиите за надзор (SupTech) чрез използването на ИИ и да ги интегрират в ежедневните надзорни дейности, за да подобрят ефикасността и ефективността на финансовия надзор; отбелязва, че тези инструменти са предназначени да подкрепят, а не да заменят човешкия надзор;

°

° °

26. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите членки.